

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้ามาปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เราสามารถเผชิญกับความท้าทายดังกล่าว คงปฏิเสธไม่ได้ว่า คุณภาพของประชากรคือตัวแปรที่สำคัญที่สุด

ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถพัฒนาให้บุคคลที่รู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วได้ตลอดเวลา (อุทิตา รัตนักดี, 21 กุมภาพันธ์ 2549, หน้า 27)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 81 กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ จึงได้มีการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การ

มหาชน) อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี โดยเนื้อหาที่ชัดเจนอยู่แล้ว โรงเรียนสามารถพัฒนาวิธีและสาระตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียนเพียงแต่โรงเรียนร่วมมือกันวางแนวทางให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา ให้นักเรียนทุกคนเกิดคุณภาพทางการเรียนรู้นั้นคือ เครื่องชี้้นำให้โรงเรียนสามารถกำหนดปรัชญา (ความคิดหลักเท่าทันการเปลี่ยนแปลง) วิสัยทัศน์ (มุมมองอนาคตในการพัฒนาผู้เรียนให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง) พันธกิจ (วิธีการดำเนินงานที่จะต้องทำให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพ) และเป้าหมายการจัดการศึกษา (ผู้เรียนทุกคน มีผลสัมฤทธิ์ในระดับคุณภาพ) ของแต่ละโรงเรียนได้อย่างชัดเจน เสร็จแล้วเกิดผลแล้ว จึงรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ หากการรายงานมีสอดคล้องกับวิธีปฏิบัติและผลที่ได้ โรงเรียนก็จะเกิดความวิตกกังวล เครียด รู้สึกอคติต่อผู้ประเมินต่อต้านและโต้แย้งซึ่งอันที่จริงแล้ว โรงเรียนควรใช้ประโยชน์จากผู้ประเมินภายนอก เพื่อสะท้อนสภาพการดำเนินงานของตนเอง ร่วมหาจุดเด่น จุดที่ควรปรับปรุงให้พบเพราะผู้ประเมินภายนอกคือกัลยาณมิตรที่มาช่วยเหลือเรามีความโปร่งใสในการดำเนินงาน เมื่อผู้ประเมินภายนอกกลับไปแล้วโรงเรียนก็จะสามารถดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้อย่างมีความเข้าใจที่ถูกต้อง" (สมศ, 2547, หน้า 102)

ดังนั้น การประเมินคุณภาพการศึกษาถือเป็นมิติใหม่ของการประเมินที่เป็นความหวัง เป็นกลไกสำคัญที่จะเป็นพลังผลักดัน การยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยที่อยู่ภาวะวิกฤติให้เกิดการพัฒนาขึ้น ผู้ประเมินภายนอกจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการสร้างระบบใหม่นี้ให้เป็นที่ยอมรับของสถานศึกษา สาธารณชน ประชาชน และให้เห็นคุณค่าของการประเมินภายนอกในบทบาทของกัลยาณมิตร "เพื่อนที่ดีที่สุด" ที่จะไปช่วยพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง (สมศ, 2543, หน้า 66) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จึงเน้นเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กัลยาณมิตรประเมิน เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาดลายความวิตกกังวล ความไม่เข้าใจหรือเข้าใจคลาดเคลื่อน โดยมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่มุ่งเน้นเรื่องการตัดสิน ซึ่งเป็นชี้ตายหรือตัดสินสถานศึกษาว่าผ่านหรือไม่ผ่าน แต่เป็นการตรวจสอบเพื่อยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ไม่ใช่สิ่งเลวร้ายน่ากลัวสำหรับสถานศึกษาตรงกันข้ามการประเมินคุณภาพภายนอกจะเป็นเครื่องช่วยให้สถานศึกษาทราบถึงจุดเด่นจุดด้อยของการจัดการศึกษาของตนหรือเปรียบเสมือนกระจกส่องดูสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา หากพบ จุดด้อยแล้วก็สามารถที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยผู้ประเมินภายนอกจะเป็นกัลยาณมิตรกับสถานศึกษา และเป็นตัวแทนที่ดีของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในการทำหน้าที่เพื่อช่วยในการให้กำลังใจและชี้แนะสถานศึกษาว่าควรปรับปรุง

และพัฒนาในจุดใด เน้นความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง และมีความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ มุ่งส่งเสริม ประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตรมากกว่าการกำกับและควบคุม เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

โดยมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำกับดูแลการประเมินคุณภาพสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่หลัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2543, หน้า 4-5) ดังนี้

1. พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอก กำหนดกรอบแนวทางและวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด
2. พัฒนามาตรฐานและเกณฑ์สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก
3. ให้การรับรองผู้ประเมินภายนอก
4. กำกับดูแลและกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกที่ดำเนินการ โดยผู้ประเมินภายนอก รวมทั้งให้การรับรองมาตรฐาน ทั้งนี้ในกรณีจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานอาจดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกเองก็ได้
5. พัฒนาและฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอก จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมและสนับสนุนให้องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพหรือวิชาการเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ
6. เสนอรายงานการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปีต่อคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสำนักงานประมาณ เพื่อประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา และการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา รวมทั้งเผยแพร่รายงานดังกล่าวต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

จากอำนาจหน้าที่ดังกล่าว สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบแรกเสร็จสิ้น และดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบที่สอง นับจากวันที่เริ่มก่อตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การดำเนินงานเกี่ยวกับการคัดสรรผู้ประเมินภายนอก เป็นไปด้วยความเร่งด่วน ด้วยจำนวนจำกัดของบุคลากรที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินภายนอกแต่มี

สถานศึกษาจำนวนมาก รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้ต้องประเมินสถานศึกษาครบทุกแห่งทั่วประเทศภายในปี 2548 ทำให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ต้องดำเนินการอบรมและคัดสรรผู้ประเมินอย่างเร่งด่วน

ดังนั้น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดการคัดเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาหรือผู้ประเมินต้องผ่านการฝึกอบรมตามเกณฑ์ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนดเป็นเวลา 7 วัน โดยแบ่งการฝึกอบรมเป็นภาคทฤษฎี 3 วัน ฝึกปฏิบัติจริง ณ สถานศึกษา 3 วัน ฝึกการเขียนรายงานและเสนอผลงาน 1 วัน ซึ่งหลักสูตรการอบรม 7 วัน ครอบคลุมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการประเมินให้ตรงตามสภาพจริง ทักษะต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับนักประเมิน เกณฑ์การผ่านการฝึกอบรมกำหนดไว้ 5 ข้อ คือ

1. เข้าร่วมกิจกรรมตลอดหลักสูตร
2. มีคะแนนสอบหลังการอบรมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มและมีการพัฒนา (ได้คะแนนสูงกว่าก่อนอบรม)
3. มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมและมีมนุษยสัมพันธ์ (ได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม)
4. มีความสามารถในการเสนอผลประเมินและให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษาอย่างเหมาะสม (ได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม)
5. มีความสามารถประเมินสถานศึกษาได้ตรงตามสภาพจริงและจัดทำรายงานประเมินผลตามรูปแบบที่กำหนด มีคุณภาพไม่ต่ำกว่าระดับดี

และด้วยเหตุที่ผู้เข้าอบรมมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ผู้เข้าอบรมหลายท่านยอมรับว่าตนเองไม่พร้อม มีพื้นฐานไม่เพียงพอ เพราะนอกจากจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยเฉพาะการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและกระบวนการบริหารจัดการตามระบบประกันคุณภาพภายในตามแนวปฏิรูปการศึกษาแล้ว ผู้เข้าอบรมต้องมีพื้นฐานด้านทักษะการประเมินด้วย ซึ่งการสร้างทักษะด้านการประเมินไม่สามารถสร้างได้ในเวลาจำกัด หลักสูตรการอบรม 7 วัน เป็นเพียงการเพิ่มพูนประสบการณ์เตรียมตัวในสถานการณ์จริงเท่านั้น (สมศ., 2547, หน้า 67)

ภายใต้ความแตกต่างของผู้ประเมินภายนอกทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความรู้พื้นฐานทางการศึกษา อายุ ประสบการณ์ ทักษะทางการประเมิน และความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่าง

ผู้ประเมินกับผู้ถูกประเมิน ส่งผลให้คุณภาพของผลการประเมินแตกต่างกัน ปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่าการประเมินภายนอกจะอยู่ ภายใต้กรอบรูปแบบกัลยาณมิตรประเมินก็ตาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาพลักษณ์ ผู้ประเมินภายนอกตามทัศนะของบุคลากรในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตภาคเหนือตอนล่าง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานนำไปสู่การวางแผนปรับปรุงและพัฒนาผู้ประเมิน ภายนอกต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่เป็นจริงตามทัศนะของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นอย่างไร
2. ภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่คาดหวังตามทัศนะของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นอย่างไร
3. ภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังแตกต่างกันหรือไม่
4. ภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่เป็นจริงจำแนกตามตำแหน่ง ขนาด สถานศึกษา และประเภทผู้ประเมินภายนอกแตกต่างกันหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่เป็นจริงตามทัศนะของบุคลากรในสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่คาดหวังตามทัศนะของบุคลากรในสถานศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
4. เพื่อเปรียบเทียบภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่เป็นจริงตามทัศนะของบุคลากรในสถานศึกษาจำแนกตาม ตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประเภทผู้ประเมินภายนอก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังของผู้ประเมินภายนอกตามทัศนะของบุคลากรในสถานศึกษา อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาผู้ประเมินภายนอก
2. ทำให้ทราบสภาพที่เป็นจริงของผู้ประเมินภายนอกตามทัศนะของบุคลากรในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา ประเภทผู้ประเมินภายนอก โดยข้อมูลที่ได้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้ประเมินภายนอก

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology)

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถานศึกษาผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก ในปี พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2548 ในภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ (1) พิษณุโลก (2) พิจิตร (3) นครสวรรค์ (4) อุทัยธานี (5) กำแพงเพชร (6) สุโขทัย (7) ตาก และ (8) เพชรบูรณ์ จำนวน 2,268 สถานศึกษา จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2,268 คน และครูผู้สอน จำนวน 25,617 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถานศึกษาผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก ในปี พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2548 ในภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ (1) พิษณุโลก (2) พิจิตร (3) นครสวรรค์ (4) อุทัยธานี (5) กำแพงเพชร (6) สุโขทัย (7) ตาก และ (8) เพชรบูรณ์ จำนวน 368 สถานศึกษา โดยสถานศึกษาหนึ่งแห่งเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา 1 คน รวมเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 368 คน และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 368 คน รวมทั้งสิ้น 736 คน

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ศึกษาภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามทัศนะของบุคลากรในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตภาคเหนือตอนล่าง แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย

3.1 ความรู้

3.2 กัลยาณมิตรประเมิน

3.3 บุคลิกภาพ

4. ตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยจำแนกเป็น

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

4.1.1 ตำแหน่ง แบ่งออกเป็น

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา

4.1.2 ขนาดสถานศึกษา แบ่งออกเป็น

- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดกลาง
- 3) ขนาดใหญ่

4.1.3 ประเภทผู้ประเมินภายนอก แบ่งออกเป็น

- 1) นิติบุคคล
- 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- 6) มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

4.2.1 ภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่เป็นจริง

4.2.2 ภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่คาดหวัง

สมมุติฐานการวิจัย

1. ภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังตามทัศนะของบุคลากรในสถานศึกษาแตกต่างกัน
2. ภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่เป็นจริงตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน

3. ภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่เป็นจริงตามทัศนะของบุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่แตกต่างกัน

4. ภาพลักษณ์ผู้ประเมินภายนอก ประเภทนิติบุคคล มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และมหาวิทยาลัยนเรศวร สภาพที่เป็นจริงตามทัศนะของบุคลากรในสถานศึกษาแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาพลักษณ์ หมายถึง สภาพความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาต่อการปฏิบัติงาน การประเมินคุณภาพการศึกษาของผู้ประเมินภายนอกทั้งประเภทการันต์ทางตรงและทางอ้อม โดยพิจารณาด้านความรู้ บุคลิกภาพ และกัลยาณมิตรประเมิน

2. ผู้ประเมินภายนอก หมายถึง บุคคลที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ให้การรับรองเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินภายนอก โดยประเมินสถานศึกษาในปี พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2548 ในเขตภาคเหนือตอนล่าง

3. ประเภทผู้ประเมินภายนอก หมายถึง ผู้ประเมินภายนอกที่ประเมินสถานศึกษาเขตภาคเหนือตอนล่าง ในปี พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2548 โดยจำแนกออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

- 3.1 นิติบุคคล
- 3.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 3.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- 3.4 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- 3.5 มหาวิทยาลัยกำแพงเพชร
- 3.6 มหาวิทยาลัยนเรศวร

4. สภาพที่เป็นจริง หมายถึง ทัศนะหรือความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อผู้ประเมินภายนอกขณะประเมินคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาในด้านความรู้ กัลยาณมิตร ประเมิน และบุคลิกภาพ

5. สภาพที่คาดหวัง หมายถึง ทัศนะหรือความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่ประสงค์ให้ผู้ประเมินภายนอกมีต่อการประเมินคุณภาพการศึกษาในด้านความรู้ กัลยาณมิตร ประเมิน และบุคลิกภาพ

6. ทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นหรือแนวคิดของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาที่มีต่อผู้ประเมินภายนอกตามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังทั้งในทางบวกและทางลบ

7. ด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถของผู้ประเมินภายนอกในการประเมินคุณภาพ การศึกษา ในด้านความมุ่งหมาย หลักการแนวการจัดการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ ระบบการ ประกันคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประเมินผล การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผล การให้ข้อเสนอแนะ การเขียน รายงานของสถานศึกษา

8. ด้านกัลยาณมิตร หมายถึง การประเมินคุณภาพภายนอกของผู้ประเมินภายนอก ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ส่งเสริมและพัฒนา สร้างศรัทธาต่อหมอโรงเรียน เพียรประเมิน อย่างกัลยาณมิตร และชี้ทิศและเสริมแรงพัฒนา เพื่อให้สถานศึกษาเกิดวัฒนธรรมคุณภาพ และเกิดความต้องการใช้ผลการประเมิน ปรับปรุงการบริหารจัดการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมี ความสุข และได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

9. ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวม ลักษณะเฉพาะ การแสดงออกทางรูปแบบ พฤติกรรม อารมณ์ รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง การวางตัว การแต่งกาย ทักษะความสามารถ ลักษณะที่แสดงออกมาทางกิจกรรมอาชีพ การพูดจา รวมทั้งการปรับตัวของผู้ประเมินภายนอก ต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

10. กัลยาณมิตรประเมิน หมายถึง พฤติกรรมการประเมินของผู้ประเมินภายนอก ต่อการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีคุณภาพประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ ด้วยความเกื้อกูลกันสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

11. บุคลากรในสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกปี พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2548 ในภาคเหนือตอนล่าง

12. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ช่วยบริหาร สถานศึกษา ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกปี พ.ศ.2547 และ พ.ศ.2548 ในภาคเหนือ ตอนล่าง

13. ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง บุคลากรที่รับผิดชอบงาน ประกันคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษาได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก ปี พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2548 ในเขตภาคเหนือตอนล่าง

14. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง จำนวนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน โดยแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

14.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน

14.2 สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 301 – 1,000 คน

14.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียนมากกว่า 1,000 คน

